

Régészeti szenzáció Ausztriában

Az „évszázad régészeti leletére” bukkantak egy épület alapozása közben a Linz melletti Leondingben: kelta időkből származó, jó állapotban fennmaradt áldozati verem került elő, benne emberi maradványokkal. Az ásatások eddigi állása szerint legalább 15 embert áldoztak fel itt az isteneknek.

Európában eddig még nem találtak olyan kelta áldozati aknát, amelyben ott lettek volna a feláldozott emberek csontvázai is. Ezért a szenzációs leondingi lelet első ízben erősíti meg tudományosan a régi rómaiak beszámolóit, amelyek a kelták „barbár szokásairól” és emberáldozatokról szóltak. A kelták főleg nőket és lányokat áldoztak fel az isteneknek, de néha gyermekeket is – ezt bizonyítják a Linz mellett talált csontok, amelyeknek kora 2500 évre becsülhető. Az egyik gyermekcsontváz mellett egy mókus maradványaira bukkantak: a fiatal áldozat valószínűleg magával vitte a halálba kedvenc állatát.

Már több csontvázat is feltártak a Felső-Ausztriai Tartományi Múzeum tudósai, akik összesen tizenöt ember maradványait sejtik a több mint 2 mé-

ter átmérőjű, 3–4 méter mély áldozati veremben. A régészek kizárják a temetkezési hely lehetőségét, szerintük sokkal inkább a kelta időkből ismert áldozati aknák egyikéről van szó. A verem Kr. e. 700 és 200 közötti időből származik.

Európában már többfelé tártak fel hasonló áldozati vermeket, de többnyire csak állati csontokat vagy áldozati tárgyak maradványait találták meg bennük. „A közép-európai térségben ez az első, jó állapotban fennmaradt, emberi csontvázakat is tartalmazó áldozati verem” – közölte Manfred Pertwieser, a múzeum főrégésze. A szerencsétlen embereket, akiket a kelták feláldoztak isteneiknek, a veremben elhelyezett tölgyfakarókhoz kötözték, de azt egyelőre még nem tudni, hogy ekkor még éltek-e, vagy már halottak voltak.

Feltételezhető, hogy az emberáldozatot háború előtt mutatták be, hogy így biztosítsák maguknak a győzelmet. De az is lehet, hogy a győztes csata utáni „hálaadási” áldozatokról van szó. A régészek nem zárják ki, hogy a véletlenül előkerült verem közelében más áldozati helyek is vannak, esetleg valamiféle szentély vagy templom, ezért az ásatásokat folytatják. (dpa)

Injekció helyett inzulinkapszula

A kellemetlen inzulininjekció kiváltására alkalmas kapszula kifejlesztésén fáradoznak amerikai és japán tudósok. Az állatokon végzett laboratóriumi kísérletek sikeresek voltak, de a tudósok szerint az embereknek is beadható tablettára még éveket kell várni. Mivel az inzulin igen erős hatóanyag, nagyon pontosan ki kell számítani az adagolást, s ugyanakkor bizto-

sítani kell, hogy a gélkapszula az injekcióhoz hasonlóan képes legyen az inzulint a szervezetben a megfelelő helyre juttatni. Ezért a kapszula összezsugorodik a gyomorban, hogy megvédje az inzulint a gyomor enzimjeitől, különben a hatóanyag nem érné el a vékonybelet, ahol az erekbe kell jutnia, hogy szabályozza a glukóz szintjét. A kapszula polimerek olyan keverékéből áll, amely megvédi az inzulint, míg el nem jut rendeltetési helyére. (New Scientist)

Történelem előtti törpe elefántok

Harmincnyolc törpe elefánt csontmaradványait fedezték fel görög régészek az Égei-tenger egyik szigetének barlangjában. A kutatók több ezer csontmaradványból állították össze a 120–160 centiméter magasságú elefántok csontvázát.

A Tílosz szigetén 1971 óta folyó ásatások során feltárt leletek a Kr. e.

50 000–8000 év közötti időszakból származnak. A tudósok szerint a Kis-Ázsia tengerpartjai közelében élő elefántok egy része sajátos fejlődésnek indult, amikor szigetté vált az az eredetileg a szárazföldhöz tartozó, mintegy 50 kilométer hosszú és pár kilométer széles földdarab, amely ma Tílosz szigete. A földtörténeti harmadkorból származó barlangi üledékben más állatok maradványait, sőt, későbbi emberi település nyomait is feltárták.

röviden

AZ ÉLET ÉS TUDOMÁNYNAK
ÉS A PETŐFI RÁDIO GORDIUSZ MŰHELYÉNEK
ÖSSZEÁLLÍTÁSA

★ **ALAGÚT EURÓPA ÉS ÁZSIA KÖZÖTT.** A török kormány jóváhagyta a Boszporusz-szoros alatt építendő vasúti alagút tervét. Maga az alagút 13,3 kilométer lesz, ám a vágányok hossza 80 kilométert tesz ki. A vállalkozás építési költsége 1,15 milliárd dollár rug majd.

● **LÉZERES „ATOMHŰTÉSÉRT” NOBEL-DÍJ.** Az atomok lézeres „hűtésére és befogására” kifejlesztett módszerért két amerikai: Steven Chu, a stanfordi egyetemnek és William Phillips, a marylandi Műszaki és Szabványügyi Intézetnek, valamint a francia Claude Cohen-Tannoudji, a párizsi Collège de France-nak a professzora kapta az idei fizikai Nobel-díjat. Tevékenységük elvezethet a sokkal pontosabb atomórák megtervezéséhez.

★ **ATP-KUTATÁS NOBEL-DÍJAS FOKON.** A dán Jens Skou, az aarhusi egyetemnek, az amerikai Paul Boyer, a Kalifornia Egyetemnek és a brit John Walker, a nagybritanniai orvosi kutatótanács Molekuláris Biológiai Intézetének kutatója kapta megosztva az idei legnagyobb kémiai kitüntetést, az enzimek vizsgálatáért. Boyer és Walker az adenosin-trifoszfát (az ATP) kialakulásának megfejtésében végzett úttörő munkát, Skou pedig az első olyan ionhordozó enzimnek, az úgynevezett ATP-áznak a felfedezéséért kapta a díjat, amely a nátrium- és káliumionok egyensúlyát szabályozza a sejt és környezete között.

● **FELFÚVÓDÓ BIZTONSÁGI ÖV.** A Honda Motor japán autógyár a légszák előnyeit ötvözve fejlesztette ki új termékét. Az ütközés pillanatában a váltólól a csípőig húzódó övszakasz fúvódik fel, s azt egy ellenőrző berendezés hozza működésbe. Az első és a hátsó ülésre is beszerelhető öv – mint egy párna – csökkenti a fej mozgáselektéségét és az ütközésből eredő, a mellkasra nehezedő nyomást.

★ **AZ „EGRI CSILLAGOK” VAL-LATÓJA.** Az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola 50. tanévének megnyitójához kapcsolódva Zétényi Endre ünnepeget rendezett október 24-én. A főiskola egykori tanára újította fel a Líceumban a Csillagászati Múzeumot, s azt több évig vezette. Egyebek között felújította benne a délvonalat, a linea meridionalist..